

Notă de argumentare

privind posibilele locații ale secțiilor de votare din străinătate ce urmează a fi constituite pentru desfășurarea referendumului republican constituțional și a alegerilor prezidențiale din 20 octombrie 2024

A. CONTEXT

1. Pe 16 mai 2024, prin Hotărârile [nr.121](#) și [nr.122](#), Parlamentul Republicii Moldova a declarat și stabilit data de 20 octombrie 2024 pentru organizarea și desfășurarea referendumului republican constituțional și a alegerilor prezidențiale.

2. Prin [Hotărârea CEC nr.1716/2023](#) cu privire la aprobarea bugetului Comisiei Electorale Centrale (CEC) pentru anul 2024, CEC a prevăzut cheltuielile estimative necesare pentru organizarea a 209 birouri electorale ale secțiilor de votare (BESV) peste hotarele țării.

B. CADRUL NORMATIV

3. Cadrul normativ pentru constituirea secțiilor de votare (SV) din străinătate este stabilit de articolul 39 din Codul Electoral [nr.325/2022](#) și prevederile Regulamentului privind constituirea secțiilor de votare peste hotare, aprobat prin Hotărârea CEC [nr.2542/2024](#).

4. Astfel, cetățenii Republicii Moldova (RM) cu drept de vot aflați în străinătate pot vota la oricare secție de votare constituită peste hotare, indiferent de statutul aflării lor pe teritoriul țării-gazdă.

Constituirea SV din străinătate se stabilește de către CEC, cu *avizul prealabil* al Ministerului Afacerilor Externe (MAE) privind îndeplinirea condiției ce vizează obținerea acordului autorităților competente ale țării respective și posibilitatea asigurării din punct de vedere tehnic și logistic a procesului de votare.

În cazul alegerilor parlamentare (AP), prezidențiale (APr) și al referendumurilor republicane (RefR), *pe lângă* misiunile diplomatice și oficiile consulare (MDOC) ale Republicii Moldova pot fi organizate una sau mai multe SV pentru alegătorii care se află în străinătate la data scrutinului.

Temeiul de bază pentru constituirea SV este dinamica participării alegătorilor la SV din străinătate *la ultimele 3 scrutine naționale*, ținând cont *complementar* de:

- datele înregistrării prealabile;
- informațiile prezentate de MAE cu privire la numărul și locul aflării cetățenilor RM în străinătate (colectate în baza evidenței consulare sau a altor date relevante);
- alte informații relevante: date oficiale deținute și/sau publicate periodic de autoritățile competente ale țărilor-gazdă privind numărul și locul aflării cetățenilor RM în străinătate; date prezentate de Biroul relații cu diaspora.

Cu acordul autorităților competente ale țărilor gazdă, pot fi organizate SV pentru o localitate sau mai multe localități în care, conform datelor MAE, se află temporar sau domiciliază *cel puțin 500 de alegători* cetățeni ai RM.

CEC poate decide amplasarea sau reamplasarea SV, în condițiile art.39 alin. (2) și (4) din Codul electoral, în baza propunerilor scrise ale cetățenilor RM cu drept de vot, transmise CEC,

inclusiv prin intermediul Biroului relații cu diaspora, precum și a altor informații relevante legate de votul în străinătate.

Până la constituirea SV în străinătate, pe resursele informaționale ale CEC se publică informații despre numărul și posibilele locații ale SV peste hotare. În măsura posibilităților, informațiile se afișează în format de date deschise, iar în baza datelor disponibile, informațiile vor fi structurate și prezentate la nivel de țară/localitate.

C. ANALIZA CRITERIILOR, în baza cărora urmează a fi constituite secțiile de votare din străinătate

5. Un criteriu de bază pentru menținerea sau deschiderea unor noi SV în străinătate (luat în considerare inclusiv din raționamente logistice și financiare), îl reprezintă existența în țara-gază a misiunilor diplomatice și/sau oficiilor consulare ale RM (ambasade, consulate generale/onorifice). Lista acestora poate fi consultată pe pagina web a MAE - <https://mfa.gov.md/ro/misiuni>

6. Subsecvent, este de reținut că „*datele privind dinamica participării alegătorilor la SV din străinătate la ultimele 3 scrutine naționale*” reprezintă criteriul determinant în procesul de constituire a SV peste hotarele țării, fiind de fapt și temeiul de bază indicat de Legiuitor în art.39 alin. (5) din Codul electoral.

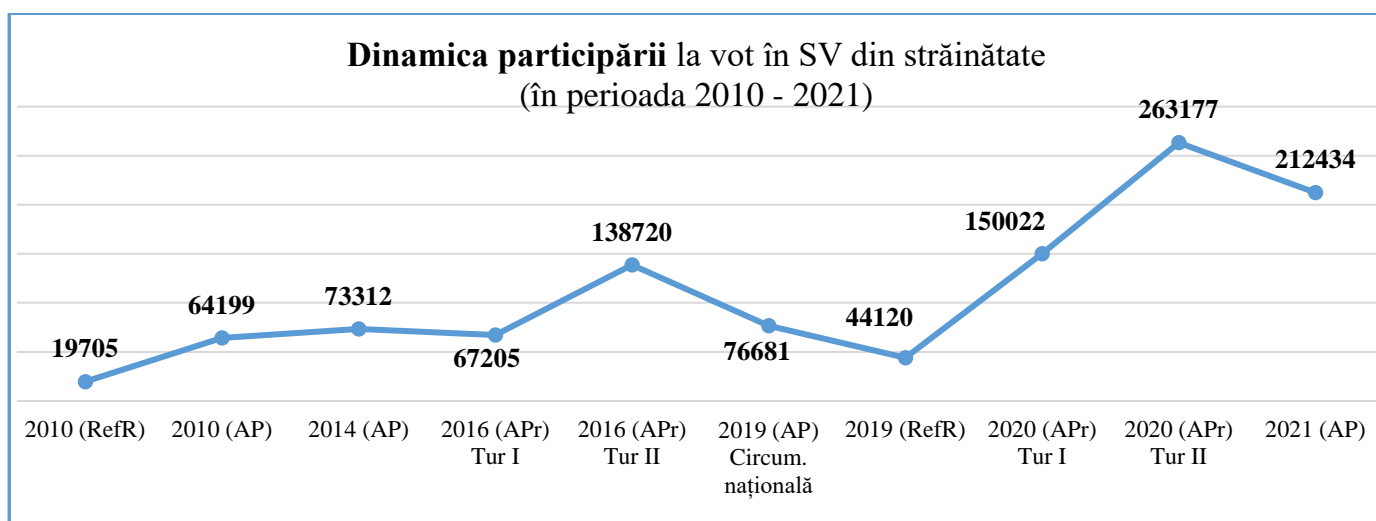
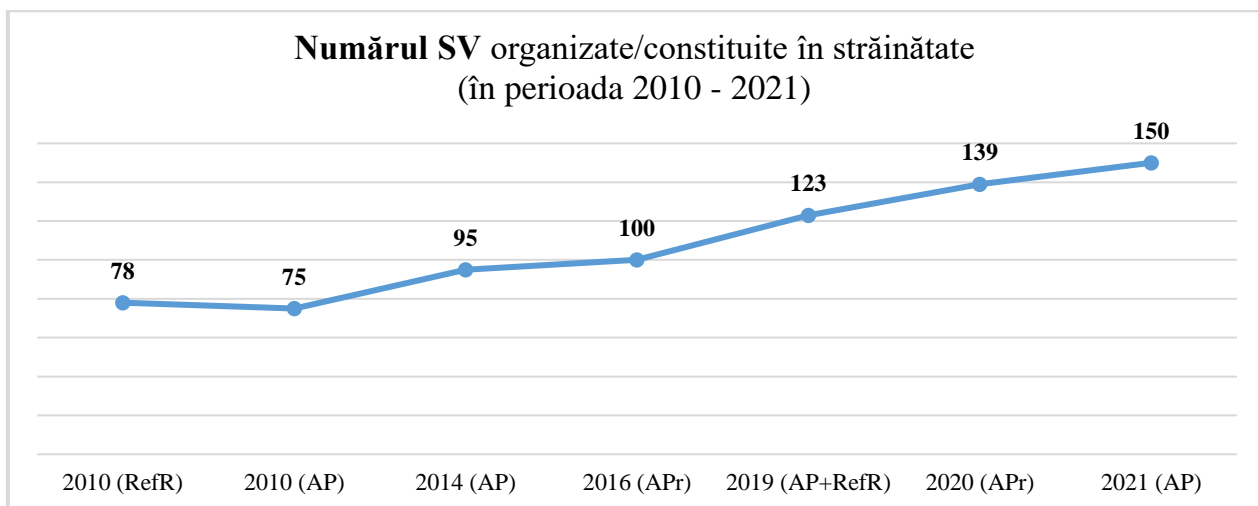
7. Celelalte criterii *complementare* [datele înregistrării prealabile, informațiile prezentate de MAE cu privire la numărul și locul aflării cetățenilor RM în străinătate (colectate în baza evidenței consulare sau a altor date relevante), informațiile oficiale deținute și/sau publicate periodic de autoritățile competente ale țărilor-gază privind numărul și locul aflării cetățenilor RM; datele prezentate de Biroul relații cu diaspora], în practică au scopul de a stabili amplasarea geografică a localităților unde se află comunitățile de cetățeni-alegători aflați în străinătate.

8. Totodată, chiar dacă criteriile stabilite de legislația electorală pentru organizarea SV în străinătate urmează a fi privite în ansamblu, acest lucru nu presupune că lipsa unui criteriu (de bază și/sau complementar) poate fi un obstacol pentru constituirea unei noi SV peste hotarele țării.

Or, atunci când realitățile de fapt (spre exemplu: evoluția migrației) indică asupra necesității de a deschide o secție de votare într-o țară / locație nouă, lipsa criteriului privind numărul alegătorilor care au participat la alegerile precedente, nu poate fi un impediment pentru constituirea unei noi SV, dacă există cel puțin unul din celelalte criterii complementare care arată unde se află temporar / domiciliază permanent cel puțin 500 de alegători cetățeni ai RM.

9. În continuare, examinând informațiile și datele publicate¹ ce vizează numărul SV constituite în străinătate din anul 2010 până la ora actuală, precum și dinamica participării alegătorilor la SV din străinătate, se atestă următoarele date statistice:

¹ <https://www.a.cec.md/ro/electorala-2758.html>

Astfel, analizând datele statistice în cauză se constată că din anul 2010 până în prezent, numărul SV din străinătate a crescut de 2 ori, pe când *rata de participare* a alegătorilor, a crescut de 4 ori. **Aceste cifre indică în mod indubitabil asupra necesității majorării numărului SV ce urmează a fi constituite peste hotarele țării.**

10. Plus la aceasta, este necesar de luat în calcul că pe 20.10.2024 vor avea loc concomitent 2 scrutine (referendum republican + alegeri prezidențiale), ceea ce va implica 2 buletine de vot și va necesita mai mult timp pentru desfășurarea propriu-zisă a procesului de votare.

Respectiv, un *criteriu suplimentar* (luat în considerare de către CEC și MAE) este necesitatea dublării SV (sau constituirii de noi SV în regiunile învecinate), unde la ultimele 3 scrutine naționale au participat cca 2000 de alegători per SV.